

KIADÁS:

HELYBEN ES VIDEKEN
 Egy évre ... 300 kor
 Fél évre ... 150 kor
 Egy negyed évre 75 kor
 Egy hóra ... 25 kor

Nyitási közlemények
 megállapítás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP,

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Rézváros
 Tárcaórája.
 Bulevardul Regale Ford
 sand 1. (József t. sz. 23)
 TELEFON-SZÁM: 124.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, június 17.

A három korona harmincas

lei-árfolyam: egyelőre rejtély. Lehet, hogy a vasutigazgatóság önálló intézkedése. Ez esetben egyszerű tarifa-emelés. Lehet, hogy hivatalos tévedés, a minő az volt, hogy a szeszdót a kapcsolt területeken is leiben kell fizetni. Lehet végül, hogy csakugyan Blank Arisztid ötlete, a kit Románia külissza-mögötti pénzügyminiszterének és a készülő valuta-művelő egyik tervezőjének tartanak. Szóval: a jugoszláv minta. Tíz-tizenegy naponként megállapítani — és természetesen emelni — a hivatalos árfolyamot, hogy azután egy ennek megfelelő, vagy ennél valamivel jobb beváltási arányt állapítsanak meg.

Helyes lenne ez így? Állami hiúság, versengés könnyen erre viheti Romániát. A 4 k 40-es szokol és a 6 koronás dinár mellett, — úgy vélik — a lei jó hírét sértené az 1:2 beváltási kulcs. Pedig a szokolnak is 1:2 volt a kulcsa. Ott is egy cseh koronát adtak két koronáért és Cseh-Szlovákiának azóta elért ipari fellendülése, kivitele csinálta meg, hogy a cseh korona ma 4 k. 40 f. Már most vegyük ki a lei-beváltás és a kényszer-kölcsön ötletbogyájából például azt, a melynél minden 100 koronáért 16 lei készpénzt kapnának. Mit jelentene ez? Olyan pénzhiányt, a melynek földrengés-szerű hatása volna. Üzemek és üzletek, gazdaságok és műhelyek tökehiány miatt megakadnának. A hitel-megvonások el nem képzelt korszaka következne be: A természetes árjavulás helyett a pánikszerű árhanatlások és mind-ezekkel együtt az összeomlások olyan tömege, a melyekért kevés kárpótlást nyújtana az, hogy a lei külföldi árfolyama megmaradt és hogy az aranyfedezet nem nagyon romlott meg.

Mi történék, ha ennek az ellenkezője: a kedvező korona-beváltási kulcs révén a lei árfolyama — egy időre — megromlanék. Ez azt jelentené, hogy a régi és az új Románia együttesen áldozatot hoznának az új területek gazdasági egyensúlyának fentartása kedvéért. Nem voltak arra esetek, hogy egyik országrész a másikért áldozatot hozott, annak reményében, hogy a jövő ezt a befektetést megtéríti? Mennyit költött a régi Magyarország Fiuméra, a volt monarchia Bosznia-Hercegovinára, Németország a gyarmataira! Nos, Románia is hátran vállalhatja új területei értékes, termő és kulturális területei kedvéért azt a kockázatot, hogy az új valuta aranyfedezetét megterhelje. A valuta-tudósok legnagyobb része ugyanis tudja azon, hogy csupán az aranyfedezet teszi a valuta jóságát.

Ha valami csoda folytán a moszkvai aranyletét megtízszereződék, az nem javítaná meg úgy a koronákkal is megduzzasztott lei árfolyamát, mint az, ha egy másik, sokkal nagyobb csoda folytán a munka a mezőn és a gyárakban a békebeli lendülettel megindulna és a végelgyengülésből újjászülető vasut ezer vagononként vinné ki a külföldre mindazt, a mi itt fölösleges és a külföldön szükséges.

A kényszer-kölcsön pedig igazságtalan. Egyformán sújtja azt, a kinek milliói vannak és a kinek csak ezer a koronája. Nem: az utóbbit jobban. Az előbbi a pén-

zének legalább egy részével el tud rejtőzni előle. Az utóbbi tehetetlen. A becserélés után komoly és progresszív adórendszert, alapos vagyondézmát kell csinálni. Az megkezd a bankjegytúltengés apasztását.

Egyre egyet, egyre kettőt — ez lehet a vita tárgya. De minél kedvezőbb árfolyammal fogadják a lei beléje olvadó lebélyegzett koronát, annál inkább lesz mód arra, hogy a csatolt területek a háboru kárait és betegségeit kiheverjék, a termelést, a munkát, a kivittelt megkezdjék és erőt gyűjtsenek ahhoz, hogy a valutajavulásnak maguk is állandó erőforrásai legyenek.

FARAGÓ REZSŐ.

Aradi gazdák memoranduma a földreform ellen.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület, a vármegyének ez a hatalmas tényezője legutóbb egy memorandummal fordult Garotid földművelésügyi miniszterhez, a melyben rámutatott a földreformalkalmazás és keresztülvitelének óriási hibáira és az abból eredő gazdasági károokra. Elmondja a terjedelmes memorandum, hogy az egész földreform egy rosszul leköpiázott mintája a Buza Barnaféle ismeretes forradalmi földreformnak. A nagy és középbirtok feltétel nélkül való felosztása a termelés teljes csúdját hozza magával, ehhez járul még a kényszerbérbeadási rendelet felületessége és hézagossága is. A memorandum rámutat arra, hogy a re-

form végrehajtása által károsodik az állam, mert a produkció redukálódik, károsodik a tulajdonos, a munkás, az ipari munkás és a kereskedelem is, viszont ezzel szemben óriási módon növekedni fog az import a mindinkább kevesebbé váló exporttal szemben. A memorandum végén az egyesület azt a módosítást ajánlja a földművelésügyi miniszternek, hogy egy sokkal mérsékeltbb és józanabb földbirtokreformot hajtsanak végre, amely nem akasztja meg az egészséges termelést és kielégít mindenkit. A szakszerű és nívós memorandumot Alföldy Pál, a gazdasági egyesület igazgatója szerkesztette.

Magyarországon feloszlatták a tiszti különítményeket

BÉCS. A magyar hivatalos lap közli a miniszterium rendeletét, mely szerint az összes alakulatok és különítmények, valamint közegek hivatalos jellege megszűnik. Nincs joguk többé polgári egyének ellen eljárni és nincs joguk letartóztatni senkit.

Akik nem utazhatnak el Aradról.

A 17-én Aradról induló repatriáló vonattal sok aradi illetőséggel bíró család óhajtja elhagyni a várost. Az elutazni szándékozók névsorában egész sereg régi előkelő aradi család neve található, akik a megváltozott viszonyokra való tekintettel repatriáltatják magukat. Ebben a névsorban szerepelnek Purgly László, volt aradvármegyei főispán családjával, gróf Bréda Viktor, gróf Nchtritz

Amadé Emil, báró Bánthy Antal Jakabffy Gyula újvidéki főispán és a Vásárhelyi család, akik azonban a legközelebbi repatriáló vonattal már nem utazhatnak el. A városi prefekturá utasította ugyan is a repatriáló hivatalt, hogy a fenntebb felsorolt családok utleveleit csak akkor adja ki, ha erre felsőbb helyről engedély érkezik. A prefekturán azt a felvilágosítást kaptuk, hogy azért volt szükség erre az

intézkedésre, mert rendkívül sok idevaló illetőségu család jelentkezett elutazásra.

Az új miniszterek.

Bukarestből jelentik: Az általa kult miniszterium-összetétele a következő: Miniszterelnök és ideiglenes pénzügyminiszter: Averescu tábornok. Belügy: Argentinu. Külfügy: Take Ionescu. Kultusz és művészet: Oktavian Goga. Igazságügy: Matei Cantacuzino. Köz-munkaügy: Valeanu tábornok. Közlekedésügy: Greceanu. Ipar: Taslananu. Hadügy: Rascam. Földmívelésügy: Ciudalbu. Munkaügy: Trancu Jasi. Tárca nélküli miniszterek: Mocsonyi, Serebie és Starcea. Újjáépítési és élelmezési államtitkár: Atanasiu. Az új miniszterek vasárnap délelőtt 12 órakor tették le az esküt. A pénzügyminiszteri tárcát Párisból való megérkezése után Titulescu veszi át.

A kulturatanácsosi állás pályázói.

Ma délben egy órakor járt le a Kovács Vince halálával megrendezett kulturatanácsnoki állásra hirdetett pályázat. A város kulturatanácsosi állását négyen pályázták meg: Popoviciu Elek, volt békei gör. kal. lelkész; dr. Ioanovici György aradi segédtanfelügyelő, dr. Nedelcu Miklós ügyvédjelölt és Miklósi Aurél aradi iskolaigazgató. A város közgyűlésének szünetelése folytán a prefektus fogja kinevezni az új kulturatanácsnokokot.

Az agrárreform módosításai.

A hivatalos lap mai száma királyi rendeletet közöl, amely törvény jellegével bír azon feltetésben, hogy a parlament utólag jóvá fogja hagyni. A decretum gyökerezen megváltoztatja Erdélyre és Bántra nézve az agrártörvény rendelkezéseit. Elsősorban is megváltoztatja az agrártörvény második szakaszát, amennyiben kiterjeszti azt az összes nem román alattvalókra.

4. szakasz olyanképpen lesz megváltoztatva, hogy ahol szükségesnek mutatkozik ott már 200 holdnál kezdődik a kisajátítás.

6. pont olyképpen lesz megváltoztatva, hogy akinek több közösgben van birtoka, annak birtokait összegezve számlálják.

8. szakasz olyképpen intézkedik, hogy amennyiben valamely birtokosnak egy közösg határában összes földjei ki lesznek sajátva, kisajátítás alá kerülnek azon ingatlanok is, amelyek ket különben a törvény mentesít. A rendelet végrehajtására Erdélyben, Bántrában és a magyar részekben egy-egy iótanács alakul, amelyek központig Kolozsváron fog székelni.

49. szakaszhoz: A reform megkönnyítése céljából az állam 25 millió lei kamatmentes kölcsönt ad a Bántrai Agrár-nak.

Magyarországon a orosz gazdáikodóktól elveszik a földbérletet.

Budapestről jelentik: A földművelésügyi minisztertervezlet volt a haszonbérleti szerződések revíziójáról. Ugyanis sok helyen a földtulajdonos és a bérlő között olyan megegyezés létezik, hogy a haszonbérletet a bérlő teljesítés szerint gabonában vagy azzal egyenértékű készpénzben fizeti. De mióta a gabona ára több száz koronával drágult, azóta a bérlő nem gabonát adott haszonbérlet címén, hanem annak maximális árát akarta a tulajdonosnak megfizetni. A tegnapi tanácskozáson elhatározták, hogy a miniszterium rendeletet fog kiadni, amely szerint, ha a bérlő nem természetesen fizet, akkor a gabona forgalmi árát köteles a földtulajdonosának megfizetni. Ugyanakkor elhatározták, hogy ha valaki nem elég betértesen műveli a haszonbérlet gyanánt birt földet, tehát nem használ elegendő trágyát, akkor a bérletet a legközelebbi megjelölt rendelet előírása szerint fel lehet mondani. A kormányrendelet megalkodni fog arról is, hogy a haszonbérlet, ha a bérleti szerződést megszünteti, a fundus instrukciót nem viheti magával, hanem köteles ellenőrzőhatóság felében a tulajdonosnak eladni.

Kereskedők a koronáért.

Tegnap este az aradi kereskedők bizalmas értekezletet tartottak, amelyen foglalkoztak a vasút által egyoldalúan megállapított lei árfolyammal, a korona beváltásának kérdésével és azzal az anomáliával, hogy a vámokat a behozott áruk után a kereskedőknek leiben kell megfizetni. A gyűlésen az a vélemény alakult ki, hogy az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara mint a kereskedők hivatalos fóruma, sürgősen hívjon egybe gyűlést és a gyűlés egy sürgős memorandummal forduljon a kormányhoz, hogy akadályozza meg a vasuton a lei magas árfolyamának a megállapítását és addig is, amíg a koronát beváltják, maradjon továbbra is csak a hivatalosan megállapított két korona a lei értéke, mert ha ilyen óriási árakat kell a kereskedőknek fizetni, ami hatvanöt százaléknyi különbözethez felel meg, ez csak ismét az áruk drágulását hozná magával, ami a mostani elviselhetetlen drágaság közepe nem ajánlatos. Ugyancsak kérte a gyűlés a kormányt arra is, hogy a vámfizetést ne kelljen leiben eszközölni, mert ez szintén drágítja az árut és végül ha a koronát beváltják leire, úgy vegye tekintethe egész Erdély óhaját és a beváltás aránya 1:1 legyen. A Kamara eleget tesz a kereskedők óhajának és vasárnapra hívja egybe nagy gyűlést.

Egy becsületes szélhámos.

Még élénk emlékezetében van a lugosiaknak Auspitz Vilmos esete, aki miután a Közgazdasági Bankot, a Textilgyárat a még egy néhány hitelezőjét sok százezer koronával megkárosította, azelőtt volt kénytelen a büntető igazságszolgáltatás elé. A Közgazdasági Bank is, a Textilgyár is ennek folytán csődbe ment s nagyon sok szegény ember pénze bánta Auspitz vakmerő spekulációját. Ezeket most kellemes meglepetés éri Auspitz Délamerikából, s bevásárolni szökött, mint milliomos tért vissza Budapestre és a „Pester Lloyd” egyik legutóbbi számában felhívást tesz közzé, hogy mindazoknak kárát, amelyet ő okozott, megtéríti. — Azt hiszik, ilyen eset se nagyon fordult még elő!

Franciák a Hegyaljai Villamosért.

Budapestről jelentik:

Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint komoly tárgyalások folynak a Magyar Általános Hitelbank és francia tőkések között, akik a Magyar Általános Hitelbank és a Credit Lyonnais között szorosabb kapcsolatot kívánnak teremteni. Ha a tárgyalások sikerre vezetnek, már a legközelebbi időben tekintélyes francia tőke fog érdeklődést vállalni különböző magyar iparvállalatoknál. E hírrel kapcsolatban közölhetjük azt is, hogy a francia pénzcsoport tárgya-

lásokat folytat a Villamos Tröszttel, amely tulajdonosa az Arad-hegyaljai Villamos Vasútnak, a vasut esetleges átvétele ügyében. A vasutat legutóbb egy román pénzcsoport akarta átvenni, meg is indultak annak idején a tárgyalások, amelyek azonban nem vezettek eredményre. Most a francia tőke érdeklődik az aradi vasút iránt és ha a tárgyalások eredménnyel végződnek, akkor ez a francia tőkének az újabb térfoglalását fogja jelenteni.

A magyarok Bécsben.

Egy előkelő aradi kereskedő nemrég Jugoszláviában és Bécsben járt. Utazásáról több igen érdekes dolgot mondott el és megcáfolta azokat a híreket, hogy Jugoszláviában a közlekedési viszonyok nem kielégítőek. Trieszt és Bécs között háromszor hetenként ekspreszvonal közlekedik, melyhez Zágrábban is csatlakozik egy ugynevezett D-vonat. Ez három kocsiból áll és hetvenkét számított helyet adnak ki rá. Ugy, hogy aki nem rendelkezik számított ülőhellyel, már nem kap helyet. Ha Zágrábba megérkezik az utas, rögtön a pályaudvarral szemben találja a Lakáshivatalt, hol utlevélnek és egyéb okmányainak átvizsgálása után hálóhelyet utalnak ki.

Bécsben már nehezebbek a lakáviszonyok és a kereskedelem sokat szenved az óriási árak miatt. Bécsben mindent, még fehér lisztet is lehet kapni — drága áron. A Hotel Dianabadban egy szoba ára nyolcvan-kilencven korona. Étkezés száz koronán alul nincsen. Akkor is a marhahúshoz a

mártást, vagy az egynehány darab burgonyát külön kell megfizetni. Egy jegeskávé husz korona. Az éjjeli élet élénk, főbb alakjai pedig a külföldi pénznemekkel kereskedők, „schieberekek.” Egy kocsis minimális éjjeli használati díja 250 korona. Nappal százhusz koronát kér egy kocsis. Bécs tele van magyarokkal, sok az aradi. A Kärntnerstrassén szinte csak magyar szót hallani. Budapesti kereskedők, szociálisták, kommunisták egészen magyar izt adnak az osztrák fővárosnak. Pesti színészek, írók művésztélyt rendeznek és Nagy Endre konferál, a kövér Pufi már ott is népszerű, Sarkadi Aladár és sok más pesti színész pedig az előkelő bécsi kabarékban működik. A kávéházakban magyar cigányok magyar nótákat és Zerkovitz-dalokat játszanak. A Habsburg-kávéházban csupa magyar jár. Magyarul beszél a pincér is. A bécsi magyarok már otthon érik magukat és csak néha ábrándoznak szomorúan a régi, kedves Budapestről.

Anarchista merénylet készült

Habsburg Károly ellen.

Károly volt császár és király családával együtt tudvalevően a svájci Pranginsban él meglehetősen visszavonult életet. Ez a visszavonultsága újabb keletű Régebben gyakran látták utcákon, villamosokon. Ez pár hét óta megszűnt. A genai anarchisták ugyanis állítólag megkérnyézték Károlyt, Nemrégiben bécsi művészek vendégszerepeltek Genfben. Habsburg Károly meg-

akart jelenni az előadásban, a genai városi hatóságok figyelmeztették, hogy a rendőrség ugyanazon a napon egy anarchista összeesküvést fedezett fel: tizenöt tagból álló anarchista társaság elhatározta, hogy a volt királyt előadás közben megölik. Az összeesküvés részesei közül hét egyént elfogtak, a többi elmenekült Olaszországba.

MŰVÉSZET.

A mozgóképszínházak műsora. Június hó 17-én az Apollóban: Andre Cornella. Társadalmi dráma 5 felvonásban. Az Urániában: A szép kis napugár. Filmjáték 4 felvonásban.

A Modern Kabaré új műsorát, a mely óriási sikert aratott, ma másodszor mutatja be a társulat.

Járocsy D. és Well Magda elhalasztott orgonahangversenyüket ma este 8 órakor tartják meg a Minorita templomban. Jegyek csekély számban még válthatók Scherhaas ur ültetében.

Gyermekprimadonna az Urániában: Rég nem volt oly érdekes bemutatója az Uránia színháznak, mint szerdán este amikor a Pathé filmgyár egy különleges szépségű drámáját mutatta be, amelynek központjában egy művészi képességekkel megáldott gyermek áll, aki hihetetlen ügyességgel játssza a komoly darab egyik vezető szerepét. Az igazgatóság rendkívül érdekességére való tekintettel bezárólag szombati tartja műsorán a képet.

Pathé film nagy sikere az Apollóban. A leghíresebb és legszebb francia filmek egyikét vetítette tegnap az Apolló színház, mely még három napig marad műsoron.

Sikkasztottak a szatmári prefektusok.

BUKAREST. Az Indreptarea a kormány hivatalos lapja szenzációs részleteket közöl arról a visszaélésről, melyet Racotól volt szatmári prefektus, Barbul Károly és Nikola, Berban lélekész, Világosy Gáspár állomásfőnök, Steiger Gyula Cfr. felügyelő és Deiter bankár visszaéléseire vonatkozólag lefolytattak. Nevezettek 150 Szatmárra érkezett élelmiszereket tartalmazó waggonból 70 waggont eltilajonítottak, 10 waggon babot és 3300 szarvasmarhát Csehszlovákiába csempészték át. Valamennyien a bíróság előtt fognak felelni tetteikért.

Gazdák a polgármesternél.

Ma délelőtt Alföldi Pál, a Gazdasági egyesület igazgatójának vezetésével egy gazdából álló küldöttség járt a városnál. A küldöttség dr. Angel István h. polgármestert kereste fel, akít arra kértek, hogy a város járjon közbe aziránt, hogy a katonaság szüntesse meg a környéken eszközölt szénarekvirálásokat. A gazdákna az az óhaja, hogy amennyiben ez nem lenne lehetséges, legalább fizesse meg a maximális árát a katonaság és olyan gazdáktól, akiknek a szénakészlete minimális, ne rekviráljanak.

A mai valutapiac.

A dollár iránt egyszerre olyan bizalmatlanság nyilvánult, hogy senki sem keresi az amerikai pénzt. Ma ismét esett a dollár és 120—125-ös árfolyamon kínálták. Márka 482, lei 350—355. Temesváron hasonló a helyzet. Lei 357—360, márka 475—478, dollár 180, de ezen az áron sincsen vevő. Buzaresti: korona 28.50, márka 132, dollár 38—40.

Der Sachse geht mit.

BUKAREST. A Renasterea megütközik a szászok magatartásán, amelyet ezzel a választások alatt fanyasztottak. A szászok bárhol, még ott is, ahol kisebbségben voltak, ha csak 50—60 szavazatuk volt is, mindenütt képviselőket léptettek fel. Ez az eljárás nagyon is ellenzéki színezetű volt. A Renasterea nem tudja magának megmagyarázni, hogy azok a szászok, akik századokon át kitartottak minden magyar kormány mellett, bár milyen politikai színezetű volt is és akiknek a jelszavuk volt mindig: „Der Sachse geht mit”, mit akarnak tulajdonképpen? Brandtsch és Róth kijelentéseiből azt gyanítják, hogy ellenzékiek akarnak lenni. Természetesen a kormánynak nincs mit félnie az öt száz szász képviselőtől.

Prága fizetéseképtelen.

A Prazsky Vecsernik írja, hogy két nap óta a csehszlovák köztársaság pénztárai visszautasítják a gyobb összegek kifizetését, mintárá Prágában nincs már elegendő pénz. A helyzet egyenesen hihetetlen. Prága városa hivatalnokai fizetések és napiutak kifizetésére 115 millió koronát szükséges, de ez az összeg az összes kivetett adókból sem futja. Az a kölcsön, melytől a városi pénzügyek rendezését várták, csak harminc milliót eredményezett, jöllehet 140 milliót akartak elérni. Tíz milliót a svájci bankok jegyeztek. A prágai hivatalnokok már két hét óta nem kapnak fizetést, de még bevásárlási pótlékaikat sem folyósítják nekik.

A kormány a politikai sztrájkok ellen.

A Vitorul érdekes hangú cikkben foglalkozik a munkások mozgalmával és asztrájkokkal. A munkásságnak van egy erős fegyvere. — nyomd a Vitorul — a sztrájk, amelyhez gyakran és néha jogtalanul nyúl. Tagadhatatlanul megvan a joga rá, amikor gazdasági érdekeinek a megvédéséről van szó amikor a felfogató kapitalista ki-uzsorálással szemben kell védekezniök, ilyenkor egzisztenciális érdek kényszeríti legerősebb fegyverének igénybevételére a munkásságot. Ez ellen nem lehet senkinek ellenvetése vagy kifogása. Azonban igen gyakran — különösen az utóbbi időkben — a munkásság politikai tendenciájú sztrájkokkal fenyegeti az állam belbékéjét a konszolidációt, rendet és ezt minden eszközzel meg kell szüntetnie a kormánynak, ne hogy erélytelensége folytán a nemzetközi alapokra helyezkedő munkásság céljához, a mai államkeretek és a társadalmi rend megdöntéséhez közeledjék.

Felfüggesztett pénztáros.

A kolozsvári vasutigazgatóság felfüggesztette állásától Corvin vasutigazgatósági pénztárnokot. A felfüggesztés oka több szabálytalanságra vezethető vissza. Így Corvin főnöke megkérdése nélkül elutazott Marosvásárhelyre több millió korona aprópénz átvételére, amiből igen kellemetlen bonyodalmak keletkeztek. Azonkívül a vasutigazgatóság Bukarestből felvétellett hét millió leit, amit Corvin pénztárnok egy szimpla Wertheimzárral ellátott kész kasszában helyezett el, ahelyett, hogy ezt a nagy összeget a nagy kasszába tette volna. Mialatt Corvin Marosvásárhelyen időzött, szükség volt pénzre s mintán a pénztárnok a kulcsot magával vitte, a kasszát lakatossal kellett felnyitattatni. A felnyitás megtörtént, a kasszából azonban ötvenezer korona hiányzott. Ezek a tények arra indították a vasutigazgatóságot, hogy Corvin pénztárnokot, anélkül, hogy nyilatkozattételre felhívta volna, állásától felfüggesztette.

Ismét dolgoznak Aninán.

Anináról jelentik: A bányamunkások, akik a Hungária-aknában történt nagy szerencsétlenség óta nem dolgoztak, ma leszálltak az aknába és felvették a munkát. A bányagazgatóság az életüket veszített bányászok özvegyeiről és árváiról úgy gondoskodik, hogy társáda alapszabályaiban megállapított temetési segélyeket, özvegyi nyugdíjakat és árvaneveltetési járulékokat a mai viszonyoknak megfelelően felemeli, eddigi lakásukban továbbra is meghagyja őket azonkívül pedig az élelmezési raktárból mérsékelt áron élelmiszereket juttat nekik. Az államvasutársaság aninai, resicai, dományi, oravicai és nadrági munkásai elhatározták, hogy két napi keresményüket elszerecséltenedett munkástársaik hátrahagyott családtagjainak segélyezésére adják.

Kemény törvény a vesztegetések ellen.

PRÁGA. A Kormány törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amely mindennemű vesztegetéseket egy évi börtönnel vagy 500.000 korona pénzbüntetéssel sújt. Hogy a képviselőt vagy szenátort vesztegettek meg, akkor ez a büntetés nehéz börtönrre és egy millió korona pénzbüntetésre emelhető. Ugyanilyen büntetést kapnak azok is, akiket megvesztegettek.

Magyarország diplomáciai képviselője.

BUDAPEST. Illetékes helyen már most foglalkoznak a diplomáciai és külkereskedelmi képviselők kérdésével. Ma még bizonytalan, hogy hol, milyen jellegű képviselőt fog Magyarország felállítani. Ha a magyar korona értéke még akkor is a mai alacsony nivón fog állani, akkor kétségessé válik az, hogy minden külföldi metropolisban tud-e önálló képviselőt felállítani, jöhet ez régi magyar kívánság. Magyarországnak ez idő szerint több európai városban van diplomáciai képviselője, amely mellett kereskedelmi szakreferensek és kereskedelmi attasék működnek. Berlinben például báró Forster Pál követségi tanácsos képviseli Magyarországot, aki mellett Hoór Lajos miniszteri tanácsos működik mint szakreferens.

Bernben báró Barnemissza Gyula a követe, aki mellett Békéssy Sándor követségi tanácsos a kereskedelmi szakértő. Varsóban gróf Csekonics Iván Magyarország követe, aki mellé ezideig még nem neveztek ki kereskedelmi attasét. Rómában gróf Nemes Albert rendkívüli követ és meghatalmazott követ képviseli Magyarországot érdekeit, melléje Marffy-Mantuanó Rezsőt nevezték ki kereskedelmi szakértővé. Hágában Nagy Elek követségi tanácsos. Kopenhágában Barca György követségi tanácsos. Belgrádban báró Wodianer Rudolf meghatalmazott miniszter képviseli Magyarországot. Konzulátusok Hamburgban és Kölnben vannak.

Leninre rálőtt egy katona.

Mint a Wiener Mittags Journalnak jelentik Zágrábról, az itteni lapok moszkvai távirata szerint egy katona rálőtt Leninre és a kezét megsebesítette. A merénylőt elfogták, a tömeg azonban a fogházhoz vonult és követelte szabadonbocsátását. Ugyanekkor küldöttség jelent meg a kormánynál a merénylő szabadonbocsátása érdekében. A Pravda, a bolsevikiek lapja, megerősíti a merénylet híreit.

telte szabadonbocsátását. Ugyanekkor küldöttség jelent meg a kormánynál a merénylő szabadonbocsátása érdekében. A Pravda, a bolsevikiek lapja, megerősíti a merénylet híreit.

HIREK.

Strassnoffot körözi a pesti rendőrség.

Nagyváradról jelentik: Strassnoff Ignácot, az európai híri színhámost, Mátészalka szülöttét ismét körözi a budapesti ügyészség, amely elfogató parancsot adott ki Bárdoly István 32 éves szatmárnémeti születésű mészáros, Strassnoff Ignác 52 éves mátészalkai születésű, színházi titkár és Grosz Maxi 32 éves aradi születésű utazó ellen, akiket azzal gyanúsítanak, hogy a terroristák által Makóról és környékéről hadisarc fejében behajtott összegből több, mint egy millió koronát tulajdonítottak el.

— RÓTH OTTÓ TEMESVÁROTI. Róth Ottó dr. ügyvéd, volt bánáti kormánybiztos a bécsi román követség utálevélével visszaérkezett Temesvárra családjához és az a szándéka, hogy a politikától teljesen visszavonulva folytatja ügyvédi gyakorlatát.

— A SIMPLON MÁR NEM MEGY ÁT ARADON. Az Aradi Közlöny adott hírt elsőnek arról, hogy a Simplon-vonat megváltoztatva eddigi utirányát, Aradon át közlekedik. Sajnos, ez a dicsőség mindössze három napig tartott, mert a Simplon ezután ismét Temesváron át közlekedik a rendes időben. Verciorova és Bucaresti között a pályát sikerült ismét rendbe hozni, úgy, hogy a vonat járásának ezennel semmi akadálya sincsen.

— ÚJ OSZTRÁK TIZEZER KORONÁSOK. Az Osztrák-Magyar Bank tízezer koronásokat bocsátott ki, amelyek az eddigiektől abban különböznek, hogy mindkét oldalukon német szövegek. A bankjegyek Németország helyegzőjével ellátva kerülnek forgalomba.

— ZILAH VÁROSA VISSZAKAPTA A HADISARCOT. Zilah városa Halmágyi Albert polgármester fáradozása folytán visszakapta a 800 ezer korona hadisarcot, amelyet a múlt évben történt véres összeütközés alkalmával a hadbírósa kirótt a városra. Felebbezés folytán a legfelsőbb katonai bíróság visszatértette az összeget. Az agilis polgármester e pénzen 500 mázsa búzát és 20 ezer mázsa tejsót vásárolt Ó-Romániában.

— HALÁLOZÁS. Özv. orky Kiss Jánosné szül. Zsdeg Ilona meghalt 59 éves korában. Temetése 17-én délután fél 4 órakor lesz a színházi épületből.

— KIÜTÉTES TIFUSZ. A hunyadmegyei kiütéses tifusz ugyalátszik Arad megyére is áttért. A vármegyei főorvosi hivatalba beérkezett jelentés szerint ugyanis a nagyhalálgvi járásban is pusztít a ragályos betegség és Pleskutza faluban már 14 ilyen megbetegedés fordult elő.

— NAGYVÁRADI TÖREKVÉS. Oradea Mare bajnokcsapata fog vasárnap délután 6 órakor az AAC-al a Török Gábor-utcai sporttelepen mérkőzni. Elő mérkőzések 4 órakor. Jegyelővétél Málnál.

— MULATSÁGOS ESETEK. Játsszónak le vasárnap délután a Baross-parkban. Kabaré, tarka komédia, csacsiverseny, zsákbamacska és még számos eddig nem ismert új trükk teszi szeszációnsá a Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület vasárnapi parkünnepélyét. Enni, inni, látni valók garmadája várja a közönséget, este fél kilenc órakor pedig a Sabin-nők elrablása című világ-hírű kacagtató bohózatot mutatja be az aradi színtársulat.

— Fát Aradnak! Arad város versenytárgyalást hirdet kétezer vagon fa beszállítására. Ebből fogják fedezni a város téli faszükségletét.

— Nincs cukor. A főorvosi hivatal ezután közli a közönséggel, hogy ne forduljanak többé hozzá cukorigénnyel, mert a cukor elfogyott.

— VILÁGHIRŰ KACAGTATÓ BOHÓZAT kerül színtre június 20-án este fél kilenc órakor a nyári színházban. Arad színtársulatának kiváló tagjai nap-nap után próbálnak, hogy a Sabin-nők elrablása című bohózat klasszikus értékéhez mért diszlocálásban kerüljön Arad közönsége elé. Jegyek a színház pénztáránál mindennap válthatók.

— A POCSOLYA HALOTTJA. Kürtösön Bányász József hat éves fieska beletulladt egy pocsolyába. A csendőrség megindította a vizgálatot.

— AZ ARADI TANÍTÓI KONVIKTUSBA való felvételhez szükséges kérvényeket legkésőbb jövő évi július hó 15-éig kell benyújtani a gondnokshoz. (Arad, Bulevardul Carol I. Nr. 4.) Bővebb felvilágosításokkal szolgál a gondnok. Felügyelő bizottság

— AMERIKA 12.000 MAGYAR HADIFOGLYOT KÜLD HAZÁ. Newyorkból jelentik, hogy az amerikai magyar egyesületek nagy gyűlést indítottak Szibériában levő magyar hadifoglyok hazaszállíttatása érdekében. A gyűlés eredménye 300.000 dollár. Amerika kormánya 5 hajót bocsát a szállítás céljára. A szállítás összköltsége 12000 embert számítva, 500.000 dollár. Ebből 200.000 az amerikai jótékonyági sültek adománya.

Könyvtárakat, hangjegyeket magas áron vess Kerpel.

— A BOLGÁR EXCÁR PÉNZE. A Petit Parisienne jelenti Londonból: Ferdinánd bolgár excár mintegy négyezer angol fontot depozált nagy angol bankoknál, melyet a bíróság lefoglalt a kinevtár javára. Ferdinánd jogi képviselője a lefoglalt pénz feloldását kérte azzal az indokolással, hogy a pénz Ferdinánd anyjától származik és nem bolgár államtulajdon.

Goga után Tasiunau.

Közöltük néhány nap előtt, hogy Goga Oktavian közoktatásügyi miniszter Nagyváradon azt mondta, hogy az esküt nem tett tisztviselőknek a kormány alkalmat fog hamarosan nyújtani állásaik elfoglalására. Ujabb jelentés szerint pedig Tasiunau miniszter Marosvásárhelyt tartott beszéde során elismeréssel és meghatottsággal emlékezett a mindazideig esküt nem tett tisztviselői kar gerincére és öntelődöz magatartásának, amelynek azonban most már az események határt kell, hogy szabjanak.

A magyar hadisarc.

A Journal de Geneve részletesen ismertette Magyarországot pengügyi helyzetét, rámutat arra, hogy amennyiben a szövetségesek elutasítják a magyar békodelegáció azt a kérését, hogy a Magyarországra rótt hadisarc első esedékes részlete csak 1926. május 1-én legyen fizetendő, kárára lenne az egész pénzügynek, mert az lenne az eredménye, hogy Magyarország jelenlegi megnyomorodott helyzetében 12 milliárd új koronát volna kénytelen piacra vetni.

Napló a halál küszöbéről.

Budapestről jelentik: A Csengeri-uticában levő Hamburg-szállodában holtan találtak Khaette Vilmos 32 éves állatorvostanhallgatót. A rendőrség megállapította, hogy a fiatalember a reggeli órákban nagy adag morfiummal mérgezte meg magát. A rendőri bizottság a szállodat szoba asztalán feljegyzéseket talált, melyeket az öngyilkos készített utolsó perceiről. A különös napló többek közt a következőket tartalmazza: „Hét óra. Kezdem érezni a morfium hatását. Jól esztelbaszt. Az arcom ég, erősen ver a szívem. Csak ne zavarjon senki, hagyjanak végre nyugodtan meghalni. Tízperce perc. Porolnak, zavar a láрма. Álmos vagyok. Margitkám megyek utánad. Nemsokára együtt lesz a familia. Csak ne boncoljanak fel. Már alig bírom a szemem nyitva tartani. Huszonhárom perc. Lassan mulik. Semmi meghatottság. Unom már, télek a nyomortól. Huszonöt perc. Mindjárt elalszom. Milyen jó, a pulzusom kilencvenet ver. Harminc perc. Megyek. Előtte a világy. Szervuszatok fiúk!”

Apró hirdetések

Házasság.

ALLÁMI ALKALMAZOTT 28 éves özvegy egy hét éves gyermekkel 1600 korona havi fizetéssel házasság céljából ismerkedni óhajt szép özvegygyel vagy idősebb leánnyal Taljes című levelekre válaszolok „Alkalm” jellegű kiadóba kér. 2797

Alkalmazás.

VAREÓ tanács és fizető leányok női varrodába felvételnek. Pista Avram Iancu. (Szabadság-ter) 10. 2795.

Vétel és eladás.

BEZMÉRÁSSZÖNYEG eladó. Str. Cloaca (Szt. László-utca) 4. 2800

TELJESSEN felszerelt asztalos műhely berendezéssel eladó. Van három hosszú gyulapad, esztirga és szerrakások. Ugyanitt egy szabadtéri tárgy is eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 2868

EGY békebeli finom cölinder eladó. Cim Obona Aron-utca 2. szám, I. em., ajtó 12. sz. 2796

EGY JÓKARBAN lévő harménium eladó. Str. Marasesti (Kosztu-u.) 21. 2798

ELADÓ 4 éves lejtés tóban úszó berendezéssel. Botlak-u. 5. sz. 2799

BAROM AJTÓS gardróbs szekrény eladó. Bulv. Dragakna (Apponyi-ut) 2., I. em., 4. sz. 2792

ÓCSKA BUTOR eladó. Karolina-utca 5. alatt, földszint jobbra. Megtekinthető naponta d. e. 10-12. 2798

REZKÉNPOB, létké, sinkweis, gép-előj kapható Samuil Guttmann cégnél. 10070

REZKÉT lehetőleg ústházzal együtt, megvételre keresetük. Viktor Barthes, Str. Alexandri (Salacz-utca) 2. 2801

ELKÖLTÖZÉS végzett jó zongora és több mindenféle eladó. Angyal-u. 28b. 2804

ARADI festőművész néhány szép képe végzetten eladó Wallinger hirdetőjében. 2861

ELADÓK ebéd, kávé szerviz, zongora. Str. Károlyi-utca 15. 2861

FÜSZERÜZLET berendezés eladó. Sütveg-ter 2. sz. 2860

MÁZSAK és mérlegek eladók. Str. Crisan (Karolina-utca) 3. 2814

ANTIK porcellán, butort, magas áron vezeg Salon Artisticus Bulvardul Regina Maria (Andrássy-ter) 21., I. balra. 2827

ELADÓ 100,000 órára égetett tégla és 40 köbméter fagyott téglavé épületfa. Uradalmi főerdőhivatal Soborein. 2878

Oktatás.

EGY állami tisztviselő a délutáni szabad idejében órákat adna a román nyelvbeli juttatásos áron, esetleg francia nyelvből tanítana alsóbb osztályokban járó tanulókat. Érdeklődni Str. Kogalniceanu (Miklos Kalemén-utca) 36. 2802

Különféle.

ELADÓ Gaál László-utca 2a. sz. ház. Ugyanott egy lejtés faj tóban kis bozjuval eladó. 2794

Aranyat, ezüstöt kénytelen megvételre van 2864

Központi Aranyváltó éhszeresés. Bul. Bog. Ferd. (József főherceg-ut) 12. 2864

Eladó 1000 hectoliter I. osztályú nagyobb részt teljesen új hordó. Érdekelők: 2791

Dr. Tagányi Sándornál Str. Constatiorului (Batthány-utca) 14. 2802

Mikelakán folyik a pezsgő.

(Leleplezett fosztogató banda.)

Egy jól szervezett, sok tagot számláló fosztogató társaságot leplezett le tegnap az aradi rendőrség. Egy kiránduló társaság a kládovai völgyből való visszatérése alatt megpihent Mikelakán Kiss Lajos vendéglőjében. A társaságban jelenlevő Junák Kálmán deklaktívnek, aki mint nagyszabasi la kos szerepelt, a diskurzus folyamán Kiss Korcsmáros megígérte, hogy összehozza egy Gyorgyevevü mikelakai emberrel, akitől igen sok különféle árut vásárolhat. Ez másnap meg is történt, de itt már megjelent a rendőrség és csendőrség különítménye is és ezek alapos nyomozást tartottak a községben. Kiderült, hogy a vasuti állomásnak az utóbbi öt-hat hónapban eltűnt áru nagyrészt Mikelakára vándoroltak. A község

tele van pezsgős üvegekkel, amint többen elbeszéltek, nap-nap után az országuton folyt a pezsgőzés. a parasztok „husz forintot” kértek egy üveg pezsgőért. Azonkívül sok kocsi fát, nagyértékű vásznat, amerikai szivarokat találtak a mikelakaiaknál, amik mind az aradi állomásköz-tüntek el. A fosztogató banda tagjai vasuti munkásokból kerültek ki, vezetőjük Camerita György volt, aki már több társával a rendőrség lakója. A bünszövetkezet elfogott tagjaival együtt egész sereg orgazda került a rendőrség kezébe.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Cenzurat: Alexandra Frugina.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Fogászati műterem. Dr. RADNAI si FRIEDRICH. Foghuzás, fogtömés, aranykorena, aranyhidak és fogsorok készítése. I. I. Bratians (Weitzer-u.) 1.

IGYÉK ménes-magyaradi cognacot. Kapható mindenütt. 2808

A helybeliek és vidékiek találkozó helye M. Czitromnál a városkázával szemben lévő önállóan berendezett „Unirea” (Mille-mium) sörözőnek és étteremnek van ahol mindenkor izletes italok, tisztán kezelt hegyaljai borok, frissen csapolt sör kapható pontos kiszolgálás mellett. 2844

Samuel Hartmann vesz és elad boskavaszt, tómet, rongyot és gyapjút. Arad, Piata Mihai Viteazul (Ferno-ter) 1. Bulvardul Regelo Ferdinand (Boros Béni-ter) 11. 41

Eladó menvezet nád. Értekezhetni H. Tagányi Sándornál, Str. Constatiorului (Batthány-utca) 24. szám. 2811

Autó turára mindenkor bérelhető Printz si Hammer garage 2775 Bulav. Bog. Ferdinand (Boros Béni-ter) 2.

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és ural-dívat áruhaza ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

!!! Kereskedők figyelmébe !!! Legelősebb bevasárlást forrás fűszer-, gyarmat, onkorka-, festék- és pipere árukban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében Arad, Str. Horiz (Széchenyi-u.) 1. - (Városházával szemben lévő utca.)

Sörraktárosok, borkereskedők, gyógyszerészek és fűszerkereskedők figyelmébe! Valódi spanyol paradugó minden nagyságban kapható. 2812

Korais Testvéreknél, Arad. Horváth Dezső kilenc tagból álló elsőrendű zenekara naponta nagyversenyez a Szalay kávéházban. Színházi vacsora. Saját kultúrázat. Hagyjait, jegeskavé. Általános dícsért kitűnő asztali és pezsgőborok. 2800

Valódi 98° angol rézgalic . . . 58. — K.-ért Prima raffia . . . 112. — K.-ért kapható: 2766

Nagy Farkasnál, Arad Ajánlok azonnali árlításra nagyobb mennyiségű. 2306

barna, darabos és aknaszenet továbbá elsőrendű szilvigi kőszepnyet gőzmalmok, tégla- és szesgyarak, villamos művek s minden más iparvállalat részére. Lehetőleg távirati vagy személyes megkeresést kér. 2541 Hazai Béla szeszmagykereskedő Csal (Koltzvár). Radó-ut-10. Telefon nr. 12-75

Aradmegyében 2 mozi, vendéglő, szálloda, kávéház, házzal együtt, Aradtól 6 km-re nagyvándéglő házzal együtt. Lippán nagytelkes ur magánház. Temesmegyében 10 holdas birtok gazdasági épületekkel eladók. Bővebbet Wallinger adásvételt közvetítő irodájában Lázár-utca. 9361

Bőráruk és cipész kellékek legelősebb árban kaphatók Armin Weisz Bőráru osztály 10069 Strada Metianu (Ferry-utca) 26. szám. 25-1920. végreh. szám. ARVERESI HIRDETMEY.

Állított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezenal közhírre teszi hogy a lipovai járásbírósnak 1919. évi P. 561-10. sz. végzése következtében Dr. Buschmann András ügyvéd által képviselt Weisz Katalin javára végrehajtást szenvedettek ellen 727 kor. 60 fill. s jár. erejéig 1920. évi február hó 11. napján fogva tartott kielögitési végrehajtás utján lefoglalt 2100 koronára becsült követelés ingóságok, u. m.: haj, szalonna, jégsezekrény, mérlegek nyilvános árverésen eladotnak. Mely árverésnek a lipovai járásbíró 1920. évi Pk. 220-2. számú végzése folytán 727 kor. 60 fill. 16kr. és eddig összesen 187 kor. 80 fill. értékben kifizetésre állapított költségek erejéig Lipován az 1909. számú házzal leendő megártására 1920. évi július hó 2-ik napjának délutáni 2 órája határidővel kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett a legelősebb igorónak, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat máéok is le- vagy feltöltögtatták az árverés ezek javára is elrendeltetik. Kelt Radna, 1920. évi június hó 5-én. Tichy Arpád, h. bír. végrehajtó. 2805

E. Damján női ruha készítői szalonja ARADON, a városházával szemben. Elvállalja a legújabb divat szerinti ruhák, kosztümök, pongyolák, blúzok elkészítését a legelősebb kivitelben jutányos áron. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt elkészülnek. 2860

Magas fizetéssel felveszünk pintéreket, bogárnarsegédeket és egy kocsialkatrészek géppel való gyártásához értő munkavezetőt. Ajánlközások 10069

Erdőkitermelő. Hordó- és Faáru-gyár r.-t. Nagyvárad, Őszi-ter.

Uradaalmi gépész 2306 kerestetik, ki szivógaz és gőzgép kezelésében jártas.

Tauci Uradaalom, Tor-nova állomás, Aradm.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek lesznek a HAJÓS-féle DORÉ-CRÉME használatá után. 10175 Hajfestő „Melogen” elősebb legelősebb gyarmat: lehetősé barna színekben. Ára 36 K. Fenti szerek kaphatók Hajós gyógytárban Aradon, Bulvardul Ferdinand L. 22.